

แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก
(Agricultural Map for Adaptive Management: Agri-Map)

ดร.สถาพร ไชอารีย์

รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

9 กันยายน 2565

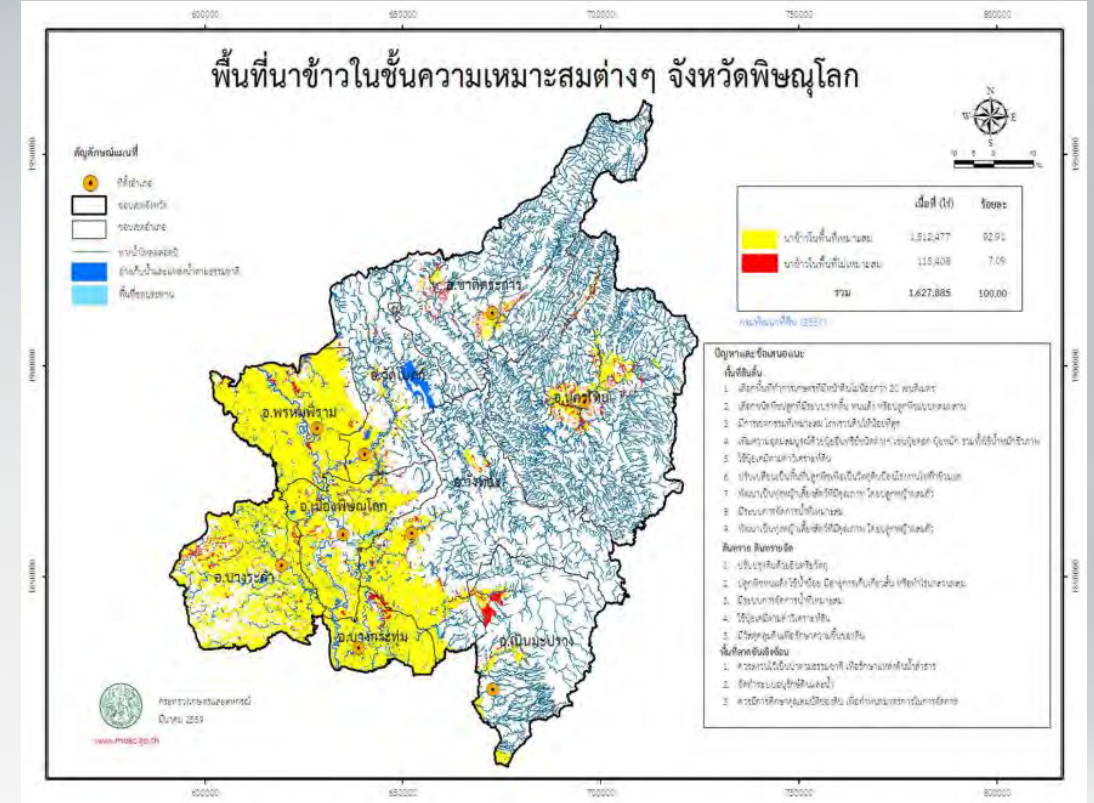
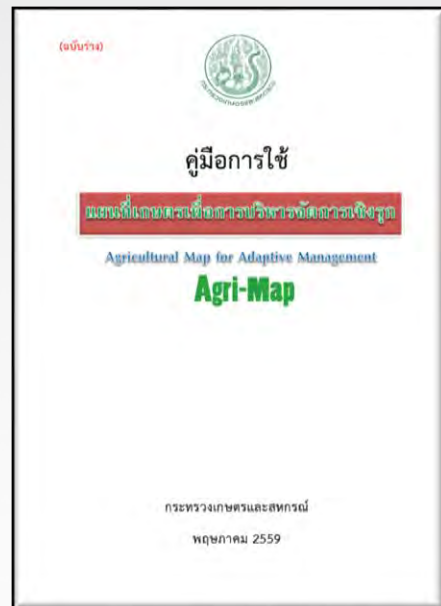
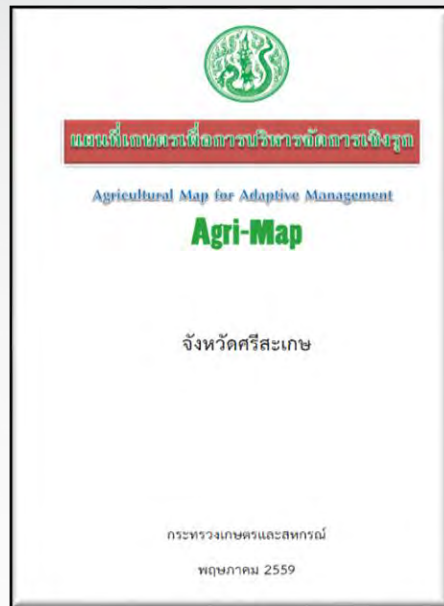
แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก

(Agricultural Map for Adaptive Management : Agri-Map)

ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก เป็นฐานข้อมูลสำหรับการพัฒนาการเกษตรเชิงรุก ในทุกมิติของกระบวนการการผลิตสินค้าเกษตร ในลักษณะของการบูรณาการข้อมูลพื้นฐานของทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาไว้ในที่เดียวกัน เช่น ข้อมูลดิน น้ำ พืช ประมง ปศุสัตว์ การตลาด และข้อมูลประกอบอื่นๆ เช่น ขอบเขตการปกครอง การใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อมูลเกษตรกร เป็นต้น มาไว้ในที่เดียวกัน เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าถึงพร้อมกับสามารถติดตามข้อมูลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง ซึ่งครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้าน

ระยะที่ 1

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกเป็นรูปเล่มประกอบด้วย แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกรายจังหวัด และคู่มือการใช้แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกรายจังหวัด จำนวน 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร จัดส่งให้กับกระทรวงมหาดไทย

ตัวอย่างแผนที่ในรายงาน
แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก
จังหวัดพิจิตรโลก

ระยะที่ 2

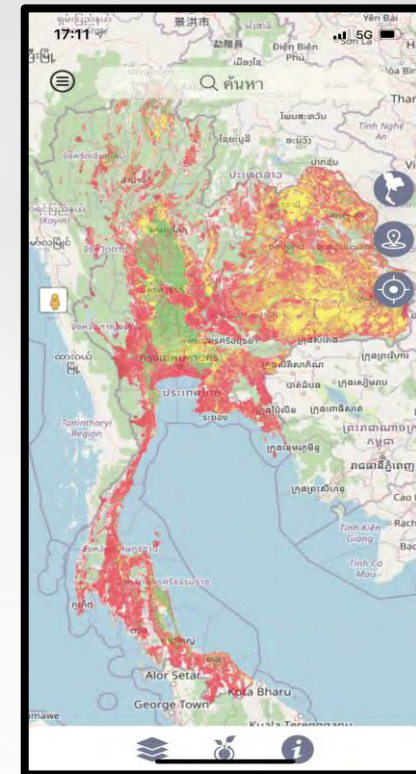
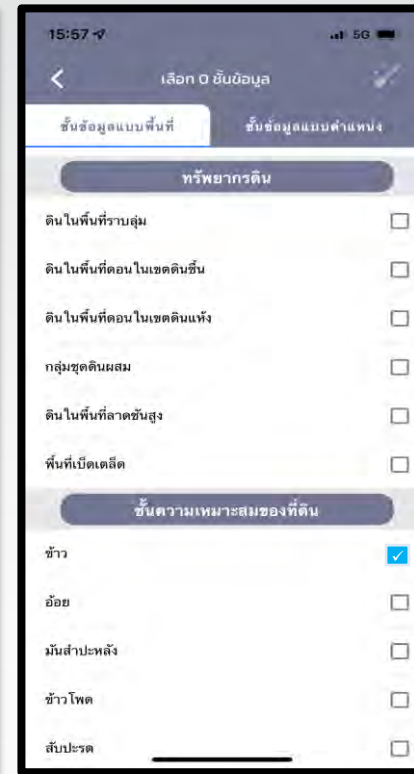
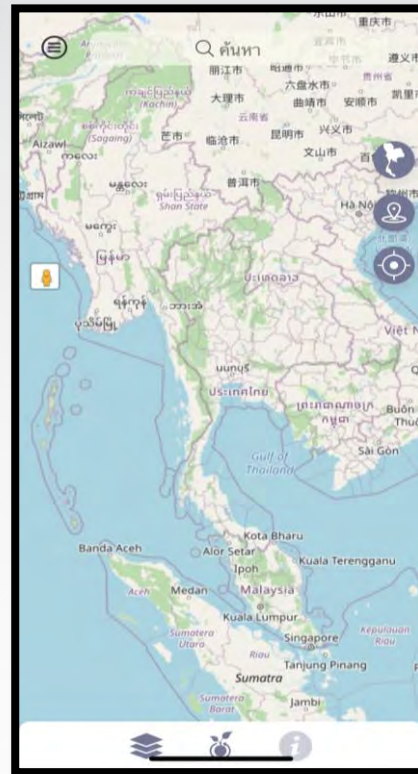
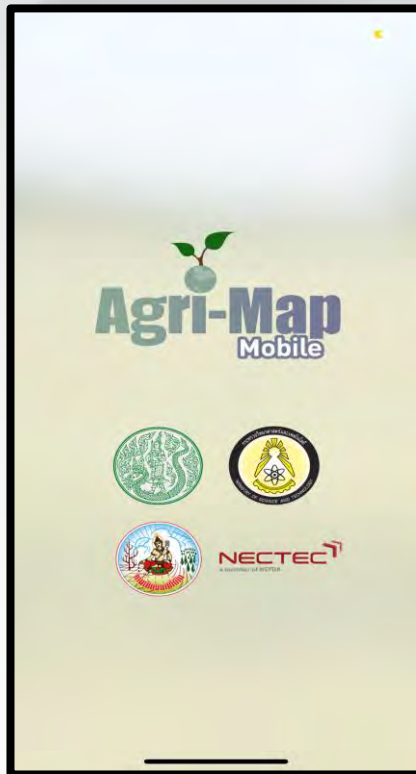
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) ภายใต้ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)

พัฒนา ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri - Map Online) ให้บริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อเพิ่มความสะดวกในการใช้งาน

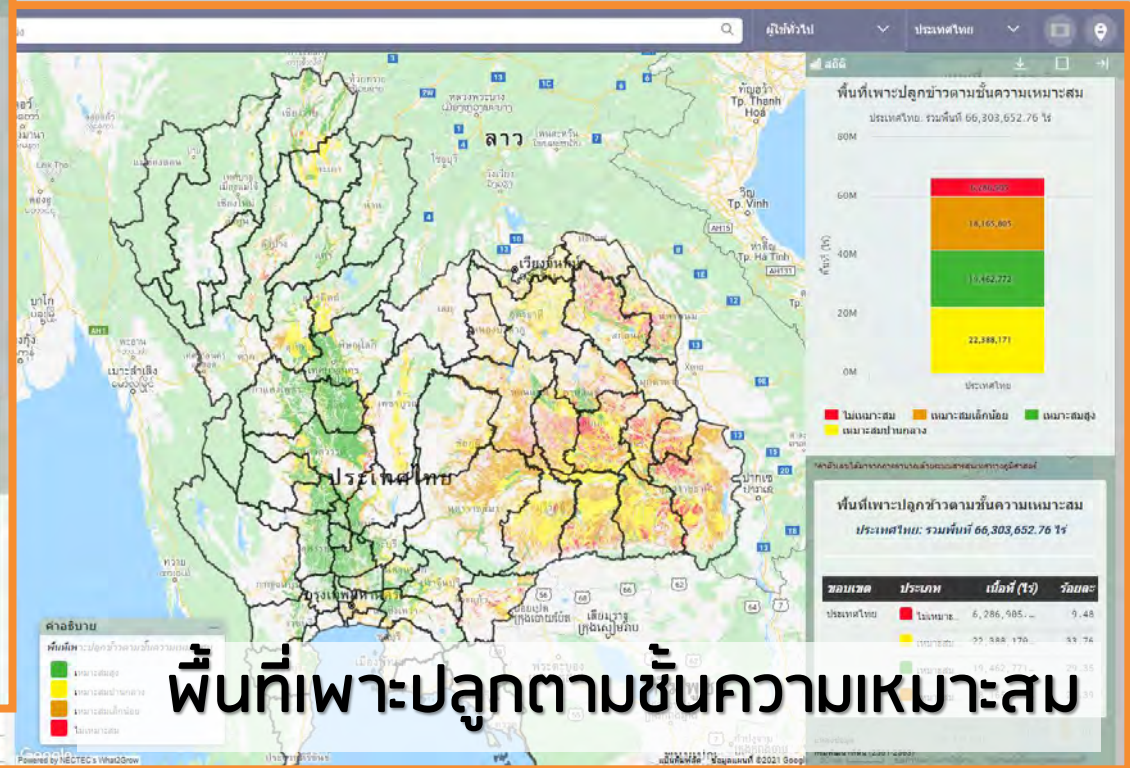
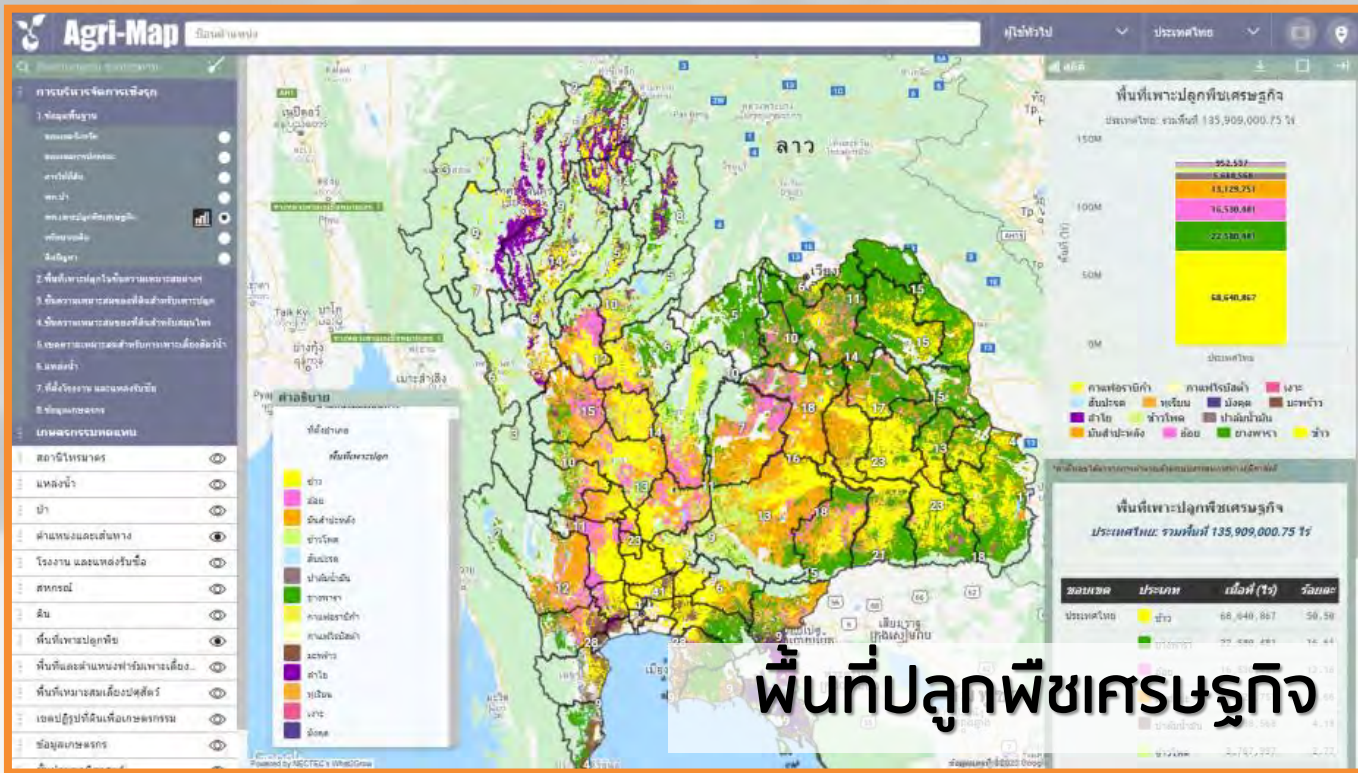
เรียกใช้งานผ่านเว็บเบราว์เซอร์ <https://agri-map-online.moac.go.th> หรือค้นหาโดยใช้ Google ค้นหาคำว่า **Agri-Map**

ระยะที่ 3

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตอบรับนโยบาย THAILAND 4.0 ร่วมกับ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) พัฒนาแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ **Agri-Map Mobile** ให้ใช้งานได้ในโทรศัพท์เคลื่อนที่ทั้ง **Android** และ **IOS**

Agri-Map นำเสนอชั้นข้อมูลเชิงพื้นที่ที่ประกอบด้วย 3 ชั้นข้อมูลหลัก

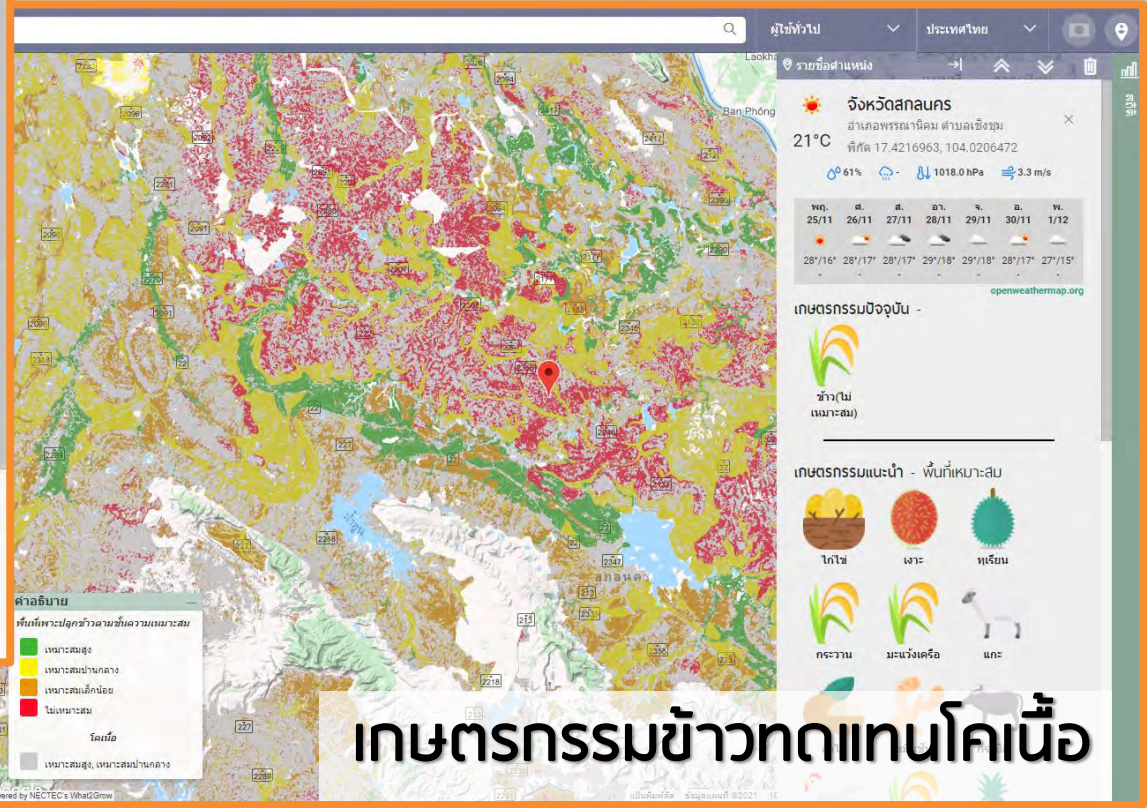
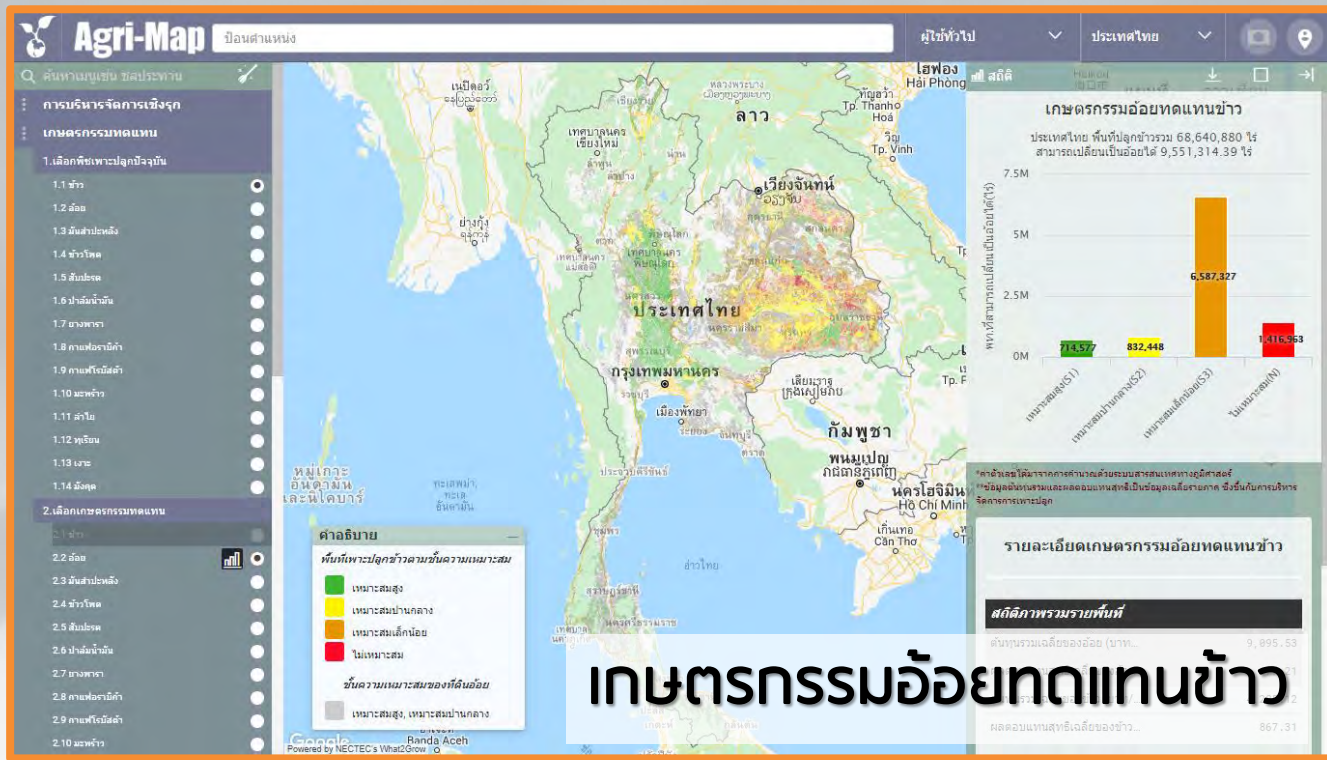

พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ

พื้นที่เพาะปลูกตามชั้นความเหมาะสม

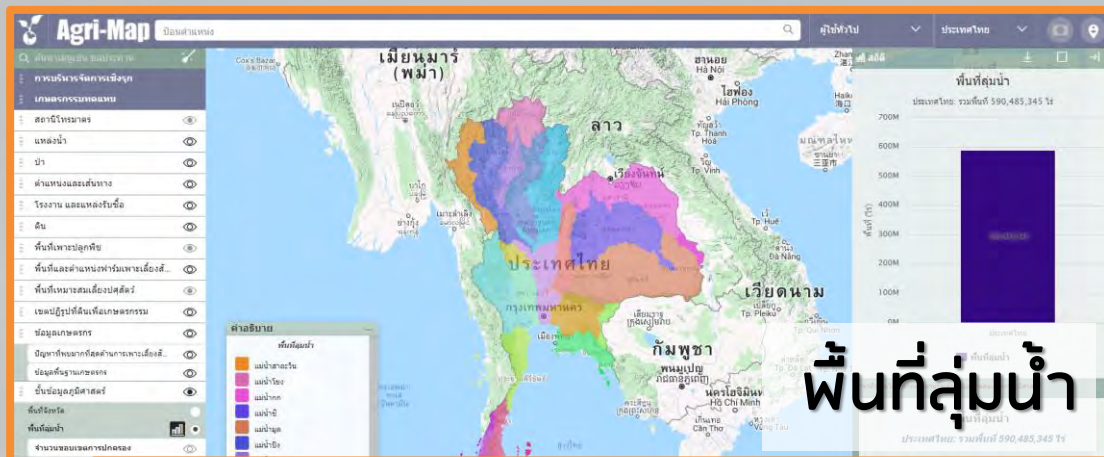
1. การจัดการเชิงรุก

จำแนกเป็นรายการไว้เพื่อการใช้งานเกี่ยวกับการบริหารจัดการแผนที่เชิงรุก เช่น ขอบเขตจังหวัด ขอบเขตการปกครอง พื้นที่เพาะปลูกพืชในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ ชั้นความเหมาะสมของที่ดิน สำหรับปลูกสมุนไพร เขตเกษตรกรรม เป็นต้น

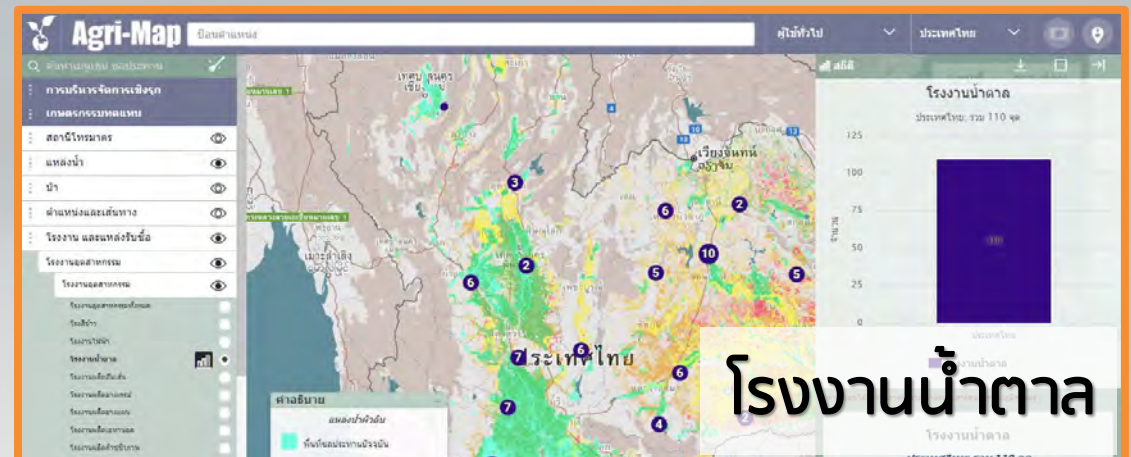

2. การปลูกพืชทดแทน

แนวทางแนะนำการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเพาะปลูกพืชที่ทำอยู่ไปเป็นพืชชนิดอื่น เช่น พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าวทดแทนด้วยข้าวโพด พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกอ้อยทดแทนด้วยมันสำปะหลัง หรือ พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกพืชแต่อยากปรับเปลี่ยนมาทำปศุสัตว์ เช่น โคเนื้อ กระบือ สุกร เป็นต้น

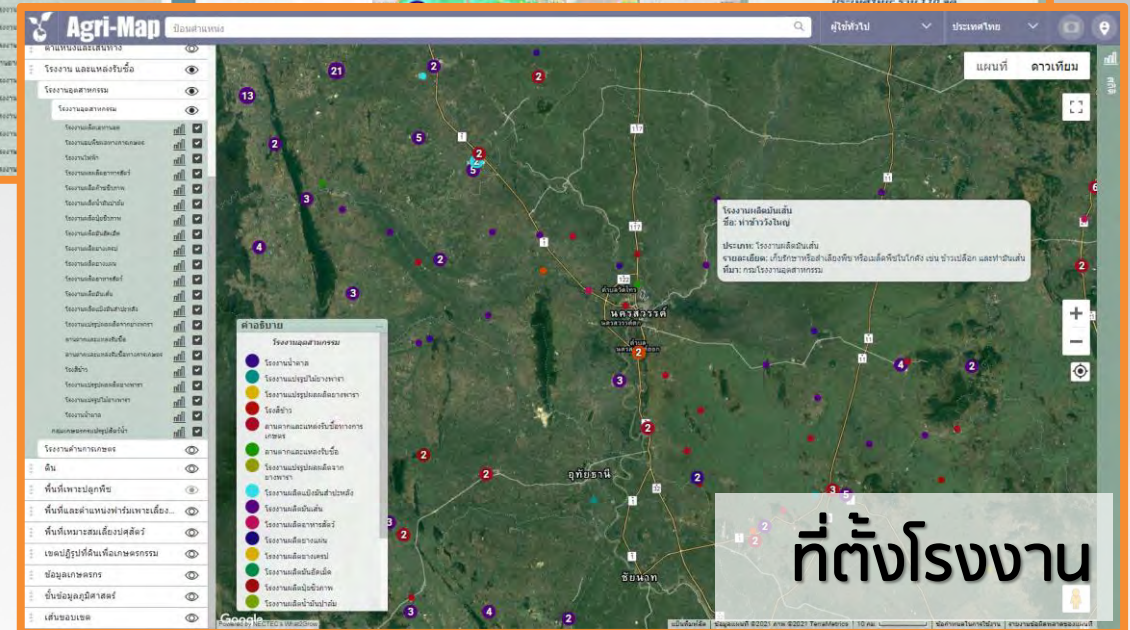
พื้นที่ลุ่มน้ำ

โรงงานน้ำตาล

พื้นที่ ส.ป.ก.

ที่ตั้งโรงงาน

3. ข้อมูลสนับสนุน

ชั้นข้อมูล 14 กลุ่ม เป็นชั้นข้อมูลที่จำแนกเป็นรายการไว้เพื่อนำข้อมูลไปสู่การปฏิบัติ

เช่น พื้นที่ลุ่มน้ำ พื้นที่ ส.ป.ก. สถานีโทรมาตร โรงงาน แล่งรับซื้อ ข้อมูลเกษตรกร ข้อมูลภูมิศาสตร์ เป็นต้น

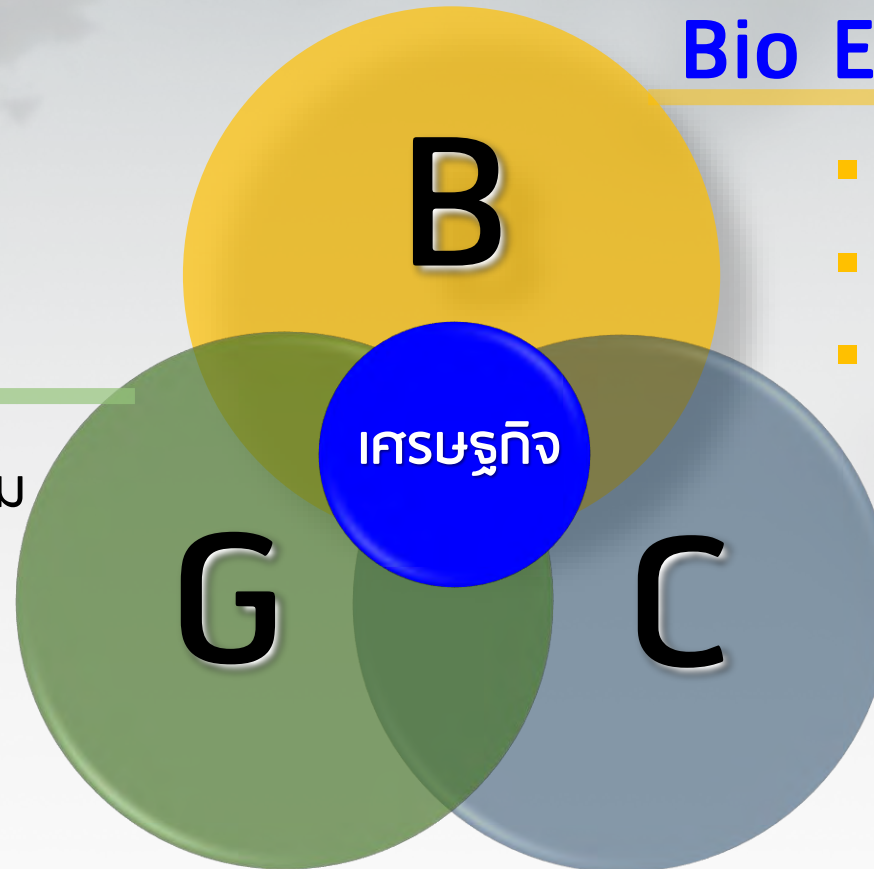
การประยุกต์ใช้ **Agri-Map** ในงานนโยบาย

- ❑ วางแผนปลูกพืชสำคัญให้เหมาะสมกับที่ดิน (เพิ่มหรือลดพื้นที่ปลูก) ช่วยลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพ ซึ่งมีแผนที่ประกอบที่สร้างความเข้าใจตรงกันได้ง่าย
- ❑ การเตรียมการด้านงบประมาณการพัฒนา ที่สอดคล้องกับพื้นที่ เช่นการสร้างแหล่งเก็บกักน้ำ การปรับโครงสร้างที่ดิน การเตรียมพันธุ์พืช ฯลฯ
- ❑ การเพิ่มโอกาสสำหรับพืชเศรษฐกิจอนาคตไกล หรือพืชสมุนไพร
- ❑ การใช้ศักยภาพของน้ำ พื้นที่ชลประทาน พื้นที่ ส.ป.ก. ให้เกิดมูลค่ามากขึ้น ตลอดจนศักยภาพพื้นที่เกษตรในฤดูแล้ง
- ❑ เจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรฯ ใช้เป็นฐานข้อมูลร่วมกันในการพัฒนาการเกษตรในจังหวัด ทุกภาคส่วน มองเป็นภาพเดียวกัน

Agri-Map กับนโยบาย เศรษฐกิจ BCG

Green Economy

- การใช้ที่ดินทางการเกษตรให้เหมาะสม
- การเลือกพืชทดแทน ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

Bio Economy

- พื้นที่ปลูกพืชทุกชนิด
- พื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำ
- พื้นที่ป่าไม้

Circular Economy

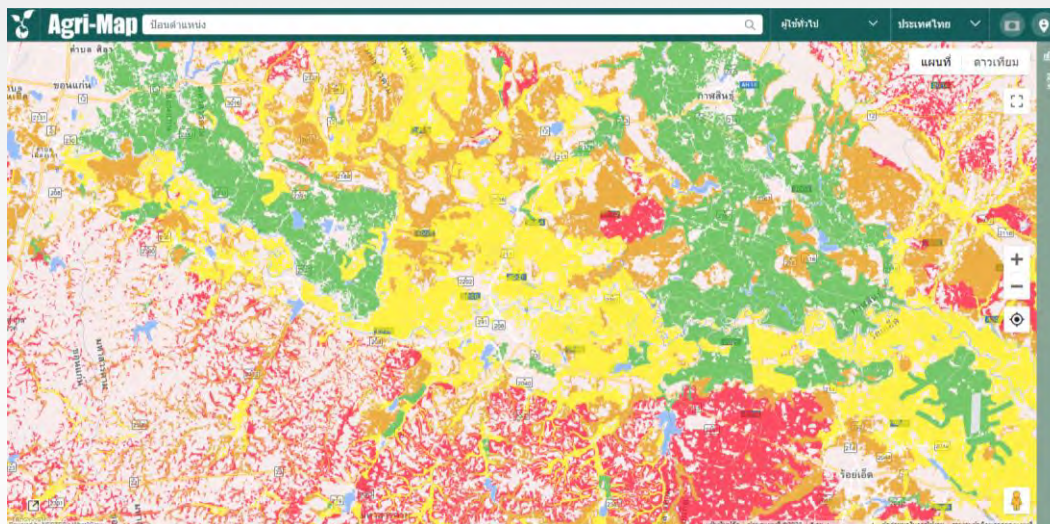
- ปริมาณเศษเหลือจากการเกษตร
- ชนิดของเศษอินทรีย์
- ที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม

การต่อยอด **Agri-Map** สู่การปฏิบัติในพื้นที่

- **พื้นที่เหมาะสมมาก (S1) และ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2)**
ส่งเสริมให้เพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนในการผลิต

- **พื้นที่เหมาะสมน้อย (S3) และ พื้นที่ไม่เหมาะสม (N)**
ส่งเสริม สนับสนุน จูงใจ ให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาผลิตสินค้าที่เหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ และความต้องการของตลาด

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม
ให้เกิดการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ
ในการเพาะปลูกอย่างยั่งยืน จึงเป็นที่มาของ
โครงการการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (Zoning by Agri-Map)

ปรับโครงสร้างพื้นฐานให้เหมาะสม และ สร้างแหล่งเก็บกักน้ำ

ปรับปรุงบำรุงดินและสร้างเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้ปรับเปลี่ยนการผลิต

นครราชสีมา

บุรีรัมย์

เพชรบูรณ์

ชัยภูมิ

แปลงที่เริ่มดำเนินการ

ผลการดำเนินงานโดย กรมพัฒนาที่ดิน

กรมพัฒนาที่ดิน รวมดำเนินงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อปรับโครงสร้าง
ในการปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรผสมผสานแล้วทั้งสิ้น จำนวน **463,307** ไร่
เกษตรกรที่ได้รับผลประโยชน์กว่า **59,152** ราย

ปี 2560	ปรับเปลี่ยนแล้ว	38,287	ไร่	เกษตรกรได้รับประโยชน์	12,211	ราย
ปี 2561	ปรับเปลี่ยนแล้ว	93,054	ไร่	เกษตรกรได้รับประโยชน์	23,239	ราย
ปี 2562	ปรับเปลี่ยนแล้ว	63,898	ไร่	เกษตรกรได้รับประโยชน์	4,293	ราย
ปี 2563	ปรับเปลี่ยนแล้ว	107,181	ไร่	เกษตรกรได้รับประโยชน์	7,683	ราย
ปี 2564	ปรับเปลี่ยนแล้ว	93,297	ไร่	เกษตรกรได้รับประโยชน์	6,158	ราย
ปี 2565	ปรับเปลี่ยนแล้ว	67,590	ไร่	เกษตรกรได้รับประโยชน์	5,568	ราย

ปีงบประมาณ 2566 มีเป้าหมายดำเนินการ 67,500 ไร่ ใน 52 จังหวัด

ผลการประเมิน

การปรับเปลี่ยนข้าวอย่างเดียวกเป็นเกษตรผสมผสาน จากเกษตรกรตัวอย่าง 104 ราย

	ก่อนปรับเปลี่ยน	หลังปรับเปลี่ยน
ต้นทุนเฉลี่ย(บาท/ไร่)	2,401	3,667
มูลค่าผลผลิตเฉลี่ย(บาท/ไร่)	3,175	7,119
ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย(บาท/ไร่)	774	3,452
อัตราส่วนรายได้ต่อต้นทุน : B/C Ratio	1.32	1.94

ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย เพิ่มขึ้นกว่าเดิม 2,678 บาท/ไร่

(กนพ. / พด. 2564)

ขอบคุณ

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์